

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТРАВИ ЛЬОНКУ ЗВИЧАЙНОГО З МЕТОЮ ВИЗНАЧЕННЯ НАКОПИЧЕННЯ ДІЮЧИХ РЕЧОВИН ПО ФАЗАХ ВЕГЕТАЦІЇ РОСЛИНИ

Крутських А.А., Кисличенко В.С., Омельченко З.І.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Широко та здавна застосовують в нашій країні траву льонку звичайного у народній медицині. Вона корисна при водянці, при закрепах, жовтусі, золотусі, як послаблюючий, сечогінний, потогінний, протиглисний засоби. Настой трави льонку звичайного покращує роботу шлунка та особливо кишківника, видаляє гази при метеоризмі, зменшує та пригнічує запальні процеси.

Комплекс хімічних речовин, який міститься в траві льонку звичайного, забезпечує йому різнобічні терапевтичні властивості. Встановлено, що алкалоїд пеганін знижує артеріальний тиск, уповільнює частоту серцевих скорочень, підвищує тонус і збільшує амплітуду скорочень гладкої мускулатури кишківника і матки.

З літературних даних відомо, що такі лікарські форми з трави льонку звичайного як настій та відвар збільшують силу, зменшують ритм серцевих скорочень, підвищують артеріальний тиск, швидкість кровотоку, збільшують діурез. Настойку з трави льонку звичайного рекомендують при хронічних закрепах, метеоризмі, при захворюваннях печінки та жовчного міхура, набряках серцевого та ниркового походження, порушенні менструального циклу. Чаї та настої з трави льонку звичайного використовують при головному болю, при задишці, як гарний відхаркувальний засіб при кашлі; при отруєннях, при хворобах сечового міхура та нічному нетриманні сечі, особливо у дітей.

Відомо також, що настойка трави льонку звичайного може підвищувати потенцію, застосовуватись для лікування запалення та гіпертрофії простати, виявляти протипухлинну та антигельмінтну дію.

Всі види льонків містять значну кількість флавоноїдів, алкалоїдів, виявлені також хінони. Присутні також баластні речовини та смоли. У траві льонку звичайного містяться флавоноїди, дубильні речовини, органічні кислоти такі як яблучна, оцтова, мурашина; пектинові речовини, сапоніни, вітамін С (в свіжому листі - до 170 мг%), фолієва кислота, та мінеральні речовини. Трава льонку звичайного містить, алкалоїд пеганін, флавоноїдні глікозиди (лінарин, неолінарин), фітостерин, триакантан, алкалоїд пеганін.

Трава льонку звичайного містить іридоїди (аукубін, гарпагід, каталпол, ізокаталпол, метилкаталпол, каталпозид), каротиноїди (18 мг%) і інші сполуки.

Нами було вивчено кількісний склад діючих речовин, а саме суми флавоноїдів, в зразках зібраних по фазах вегетації рослини. Кількісним визначенням встановлено, що найбільша кількість флавоноїдів припадає на фазу бутонізації рослини, проте у фазі цвітіння кількість їх знижується.

Також було вивчено склад сировини окремо по кожному органу. Найбільша кількість флавоноїдів міститься у квітках, далі кількість їх зменшується в наступній послідовності: у плодах, у насінні, у листях, в стеблах, у коренях.

Таким чином, можна зробити висновок, що максимальний вміст суми флавоноїдів у льонку звичайному спостерігається у фазу бутонізації, тому збір рослинної сировини рекомендується проводити саме у цю фазу: бутонізації – початку цвітіння. А щодо органів рослини – рекомендується обмежувати попадання у товарну сировину грубих стебел, завдяки яким знижується загальний вихід діючих речовин.